

Černý kašel a jeho léčba – aktuální situace v České republice

MUDr. Jana Kovačiková, MUDr. Petr Jakubec, Ph.D.

Klinika plicních nemocí a tuberkulózy, Fakultní nemocnice Olomouc
Lékařská fakulta Univerzity Palackého Olomouc

Černý kašel je vysoce nakažlivé bakteriální onemocnění postihující řasinkový epitel respiračního traktu. Jedná se o kapénkovou infekci, která se snadno šíří především v populaci vnímavých jedinců (novorozenci, kojenci). Onemocnění se projevuje záchvaty dráždivého kašle, v dětském věku a u rizikových skupin (senioři, imunosuprimovaní, osoby s chronickým onemocněním plic) může mít komplikovaný až fatální průběh. Před objevem vakcíny byla tato infekce častou příčinou kojenecké morbidity a mortality, v současnosti je v České republice vakcína proti pertusi součástí povinného očkování v kojeneckém věku. V rámci ochrany nejmenších dětí, jež jsou infekcí nejvíce ohroženy, je také doporučeno přeočkování těhotných žen ve 3. trimestru gravidity. Jelikož je v letošním roce počet hlášených případů pertuse opět na vzestupu, je vhodné si zopakovat základní informace o infekci a seznámit se s aktuálními doporučeními.

Klíčová slova: černý kašel, pertuse, *Bordetella pertussis*, očkování, léčba.

Whooping cough and its treatment – up-to-date situation in the Czech Republic

Whooping cough is a highly contagious bacterial disease that affects the ciliated epithelium of the respiratory tract. The disease is transmitted by the inhalation of infected droplets and easily spreads mainly in the population of responsive subjects (newborns, infants). The disease manifests by a paroxysmal unproductive cough, in childhood, and in a high-risk group of people (seniors, immunosuppressed patients, and patients with chronic lung disease) can have a complicated or fatal course. This infection was a frequent cause of infant morbidity and mortality before the development of the vaccine, in present the vaccine against pertussis is a part of mandatory vaccination in infant age in the Czech Republic. In protection of the smallest children, which are mostly threatened by whooping cough, is also recommended a revaccination during pregnancy between 27 and 36 weeks gestation. Cause of the increase in pertussis cases this year, it's good to repeat basic information about the infection and also get to know current recommendations.

Key words: whooping cough, pertussis, *Bordetella pertussis*, vaccination, treatment.

Černý kašel, známý také jako pertuse nebo dávivý kašel, je vysoce nakažlivé onemocnění šířící se vzdušnou cestou prostřednictvím infikovaných kapének vznikajících hlavně při kašli, kýchní a mluvení, výjimečně může dojít k přenosu nákazy také předměty kontaminovanými sekrety nemocného. Hlavním

příznakem onemocnění je záchvatovitý dráždivý kašel, který trvá týdny, proto bývá pertuse někdy také označována jako stodenní kašel. Jedná se o globálně rozšířenou infekci s celoročním výskytem, která postihuje osoby všech věkových kategorií. Zvláště rychle se šíří v dětských kolektivech (jesle, školky,

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest:

Not applicable.

Consent for publication:

Not applicable.

Cit. zkr.: *Med. Praxi.* 2024;21(4):194-198

<https://doi.org/10.36290/med.2024.031>

Článek přijat redakcí: 29. 6. 2024

Článek přijat k tisku: 30. 8. 2024

MUDr. Jana Kovačiková

jana.kovacikova@fnol.cz